

Titel: Politik for aktivt ejerskab		
Selskab: AP Pension livsforsikringsaktieselskab	Godkendt: AP Pension livsforsikringsaktieselskab Bestyrelsesmøde 30. august 2022	Erstatter version: Bestyrelsesmøde 3. juni 2021

Politik for aktivt ejerskab

1. Anvendelsesområde og formål

Politikken finder anvendelse for AP Pension livsforsikringsaktieselskab og relevante datterselskaber, som er datterselskaber, der er underlagt finansiel tilsynslovgivning, og som udøver investeringsaktiviteter, herefter "AP Pension". Politikken implementeres i de relevante datterselskaber med de fornødne tilpasninger og skal ligeledes godkendes af bestyrelsen i de relevante datterselskaber.

Formålet med Politik for aktivt ejerskab er at beskrive de måder og værktøjer, AP Pension bruger til at udøve aktivt ejerskab. Den er tilknyttet vores Politik for ansvarlighed og bæredygtighed på investeringsområdet, da aktivt ejerskab bruges som et middel til at fremme de værdier og principper, som udgør grundlaget for AP Pensions arbejde med bæredygtige investeringer. Derudover afspejler Politik for aktivt ejerskab formålene med de former for aktivt ejerskab, der udøves.

Politik for aktivt ejerskab er gældende for de selskaber, AP Pension investerer i.

2. Lovgrundlag

Denne politik er udarbejdet i henhold til §78 og §159 i Lov om finansiel virksomhed.

3. Definitioner

Definition	Betydning
IIGCC	The Institutional Investors Group on Climate Change er en international klimafokuseret investorsammenslutning
OECD	Organisation for Economic Co-operation and Development er et globalt politisk forum, som udarbejder anbefalinger om ansvarlig virksomhedsadfærd
PAII	Paris Aligned Investment Initiative er et kollaborativt globalt forum for investorer med fokus på Parisaftalen
UN PRI	United Nations Principles for Responsible Investment er internationale principper om ansvarlige investeringer

4. Strategiske mål for politikken

I politikken fremlægges AP Pensions arbejde med aktivt ejerskab i tråd med gældende regler og anbefalinger på området. Udøvelse af aktivt ejerskab bidrager til AP Pensions strategiske mål om at blive blandt de førende i Danmark inden for bæredygtige investeringer, da vi mener, at investorer har et ansvar for at gøre deres indflydelse gældende over for de selskaber, der investeres i, og skubbe dem i en mere ansvarlig og bæredygtig retning.

5. Risici inden for politikkens område

Med det voksende fokus på bæredygtighed og forventninger til, at der investeres ansvarligt, er aktivt ejerskab et vigtigt værktøj til fremme af dette. Derfor skal politikken holdes ajour med de udviklinger, der sker på området, og den retning AP Pension ønsker, at selskaber skal gå, når det gælder en bæredygtig udvikling og ansvarlig selskabsledelse.

6. Bestyrelsens risikoappetit

Bestyrelsen ønsker ingen særlig risikotagning inden for politikkens område og ønsker derfor ikke, at virksomhedens drift udøves på en sådan måde, at der kan stilles spørgsmålstejn ved overholdelse af politikkens rammer.

Aktivt ejerskab skal ses som en del af AP Pensions arbejde med ansvarlighed og bæredygtighed blandt de selskaber, der investeres i, og som et redskab til at minimere de negative bæredygtighedsrisici, som selskaber og indirekte AP Pension er eksponerede mod eller potentielt bidrager til. Derudover har det stor betydning for AP Pensions arbejde med at sikre due diligence som ansvarlig investor i forhold til de internationale principper, vi i vores Politik for ansvarlighed og bæredygtighed på investeringsområdet stiller krav om, at selskaber skal overholde.

7. Metode og procesbeskrivelse

7.1 Værdigrundlaget for AP Pensions Politik for aktivt ejerskab

AP Pension ønsker at tage en aktiv del i det samfund, vi lever i. Både alene og i samarbejde med andre investorer udøver vi aktivt ejerskab for at påvirke selskabers adfærd. AP Pension anerkender primært at have et ansvar for at sikre et så godt afkast til kunderne som muligt, men også at have et ansvar for, at investeringerne sker ansvarligt og understøtter en bæredygtig udvikling. Dette ligger til grund, når vi som ansvarlig investor udøver aktivt ejerskab.

Aktivt ejerskab anses af AP Pension som en betydningsfuld tilgang til at agere som en ansvarlig investor. AP Pensions udøvelse af aktivt ejerskab tager udgangspunkt i værdigrundlaget i AP Pensions politik for ansvarlighed og bæredygtighed på investeringsområdet, som er baseret på veldefinerede og anerkendte internationale principper omkring menneskerettigheder, anti-korruption og miljø. Politikken tager blandt andet udgangspunkt i FN's Global Compact og følger desuden OECD's retningslinjer for

multinationale virksomheder, FN's retningslinjer for menneskerettigheder og erhverv samt bredt anerkendte FN-konventioner.

I AP Pension mener vi, at det som pensionselskab er vores pligt at gøre vores indflydelse gældende og skubbe selskaberne i vores portefølje i en mere bæredygtig og ansvarlig retning. Det gør vi ved at bruge vores ejerskabsposition aktivt og på en måde, der er tilpasset de pågældende typer af investeringer.

Overvejelser omkring EU's definition af en bæredygtig investering udgør ligeledes et værdigrundlag og tages med i udøvelsen af det aktive ejerskab. Her er det et krav, at et selskab og dermed investeringen ikke er til væsentlig skade for nogen af de miljømæssige eller sociale mål, som skrevet i Artikel 2.17 af Forordning (EU) 2019/2088.

I AP Pensions arbejde med aktivt ejerskab tages der ligeledes hensyn til princippet om dobbelt væsentlighed:

- "Bæredygtighedsrisici": En miljømæssig, social eller ledelsesmæssig tilstand, der kan have en væsentlig negativ indvirkning på investeringens værdi (bæredygtighedsfaktorerens påvirkning på selskabet).
- "Indvirkning på bæredygtighedsfaktorer": Investeringer, der kan bidrage til eller være direkte forbundet med bæredygtighedsfaktorer (selskabets påvirkning på bæredygtighedsfaktorer).

Gennem aktivt ejerskab søger AP Pension at mindske negativ indvirkning på bæredygtighedsfaktorer, og dermed hvordan selskaberne påvirker miljømæssige, sociale og ledelsesmæssige forhold. Det anerkendes samtidig, at selskaber er nødt til at mindske de bæredygtighedsrisici, de er eksponerede mod, så de fortsat kan forblive attraktive investeringer i et langsigtet perspektiv. Således er det eksempelvis ved aktivt ejerskab på klimaområdet og andre bæredygtighedsrelaterede emner relevant at tage begge perspektiver i betragtning i målet om at bidrage til en mere bæredygtig udvikling.

AP Pensions politik for aktivt ejerskab er offentligt tilgængelig på AP Pensions hjemmeside. Derudover redegør vi for vores arbejde på området i vores årlige CSR-rapport.

7.2 Efterlevelse af Politik for aktivt ejerskab

AP Pensions Politik for aktivt ejerskab efterleveres i tråd med Politik for ansvarlighed og bæredygtighed på investeringsområdet.

AP Pension samarbejder med internationalt anerkendte og uafhængige rådgivere, som er specialiseret i ansvarlige investeringer, med henblik på at sikre, at vi i AP Pension efterlever vores Politik for aktivt ejerskab.

Vurdering af porteføljeselskabernes overholdelse af de ovenstående principper og identificering af eventuelle brud sikres gennem en løbende overvågning af selskaberne. Gennem samarbejdet med vores rådgivere er vi i AP Pension i stand til at monitorere, i

hvor høj grad selskaberne følger AP Pensions politikker, og hvorvidt der er behov for at gå i dialog med et selskab om øget transparens eller adfærdsændring.

I selskaber, hvor AP Pension er væsentlig aktionær, bliver der udøvet en højere grad af aktivt ejerskab gennem en tættere, løbende dialog med direktionen såvel som bestyrelsen i disse selskaber. AP Pensions deltagelse i generalforsamlinger er en diskretionær proces, der varetages internt. Processen har ansvarlighed, bæredygtighed og kunders afkast som afgørende principper.

Ved unoterede investeringer udfører vi ESG due diligence screeningsprocesser og udøver aktivt ejerskab i det omfang, det er muligt. AP Pension investerer også i fonde og investeringsforeninger, hvor vi ikke har bestemmende indflydelse. I disse tilfælde har vi ikke mulighed for at fravælge specifikke selskaber eller stemme på generalforsamlinger. Dog bliver disse selskaber overvåget både i forhold til ESG og klima, og aktivt ejerskab bliver primært udøvet gennem de pågældende forvaltere.

7.3 Dialog med selskaber

AP Pension mener, at dialog er det mest effektive redskab til at fremme ansvarlig adfærd samtidig med at sikre det bedst mulige langsigtede afkast af de investerede pensionsmidler.

Dialog føres med selskaber med målet om at fremme god selskabsledelse og overholdelse af de principper, der fremgår af vores Politik for ansvarlighed og bæredygtighed på investeringsområdet. Hvis der i forbindelse med overvågning identificeres overskridelse eller mistanke om overskridelse af en eller flere af disse principper, giver det altså grundlag for at indgå i dialog.

Dialogliste

Det er AP Pensions holdning, at man har de bedst mulige forudsætninger for at påvirke selskabets adfærd, hvis man igangsætter dialogen på et tidligt stadie. Derfor indleder vores eksterne rådgiver en dialog med et selskab på vegne af AP Pension, hvis det vurderes, at der er en risiko for, at selskabet overtræder principperne i FN's Global Compact og i AP Pensions politik for ansvarlighed og bæredygtighed på investeringsområdet.

Observationsliste

AP Pension har til enhver tid mulighed for selvstændigt at afholde møder og indgå i dialog med selskaber. I den forbindelse har AP Pension udarbejdet en observationsliste, som består af selskaber, hvor der er identificeret risici i forhold til overholdelse af internationale principper for ansvarlig virksomhedsadfærd, og hvor en eskalering af det aktive ejerskab og en tættere dialog er vurderet nødvendig. Selskaber, der sættes på observationslisten, er blevet valgt ud fra et væsentlighedsprincip, hvilket indebærer

vurdering af:

- Væsentlighed af selskabets potentielle negative påvirkninger på miljø og mennesker, omfanget af disse samt muligheder for at minimere konsekvenserne
- AP Pensions beholdning i selskabet og dermed mulighed for at påvirke selskabet

Prioritering af væsentlighedsprincippet er i tråd med FN's retningslinjer for menneskerettigheder og erhverv. Formålet med observationslisten er at skabe transparens omkring de porteføljeselskaber, som AP Pension har prioriteret, og hvor ekstra ressourcer allokeres til at indgå og følge op på dialogen med selskabet.

Den fulde liste over selskaber på AP Pensions dialogliste og observationsliste samt årsag til indledning af dialog opdateres løbende og fremgår af AP Pensions hjemmeside.

7.4 Virkningsløs dialog og eksklusion

Viser dialogen med et selskab på observationslisten eller dialoglisten ikke resultater inden for et bestemt tidsinterval vil dialogen anses for at være virkningsløs. I dette tilfælde vil beholdninger i aktien eller virksomhedsobligationen blive afhændet, og selskabet vil blive noteret på AP Pensions eksklusionsliste. Dette anses dog som sidste udvej. Det vil fortsat blive monitoreret og kan til enhver tid tages op til genovervejelse i tilfælde af, at selskabet har lavet de nødvendige tiltag og kan agere i overensstemmelse med de internationale principper eller udviser villighed til at gå i dialog om de bekymringer, som AP Pension tidligere har rejst over for selskabet.

Den fulde liste over de selskaber, AP Pension ekskluderer, fremgår af AP Pensions hjemmeside.

Beslutningen om, hvorvidt et selskab skal på eksklusionslisten, ligger som udgangspunkt hos AP Pensions direktion, men principielle spørgsmål kan blive bragt til beslutning i bestyrelsen

7.5 Stemmeafgivelse

AP Pension udøver aktivt ejerskab og gør sin indflydelse gældende i form af stemmeafgivelse på generalforsamlinger. Det gør vi i alle de selskaber, hvor vi har stemmeret, gennem en aftale med vores eksterne stemmerådgiver ISS om såkaldt "proxy voting". Denne ordning sikrer, at vi i AP Pension er i stand til at gøre vores indflydelse gældende i samtlige af de selskaber, vi er investeret i, og hvor vi har stemmeret.

AP Pension deltager ikke i aktieudlån og vil derfor ikke opleve scenarier, hvor der skal foretages tilbagekaldelse af udlånte aktier i relation til stemmeafgivelse på generalforsamlinger.

AP Pension har til enhver tid mulighed for selv at stemme ved generalforsamlingerne, hvilket eksempelvis kan ske ved principielle spørgsmål, eller hvor stemmeafgivelsen anses som et brugbart værktøj til at eskalere det aktive ejerskab over for et selskab ud over den regelmæssige overvågning og dialog. Med dette menes, at hvis vedvarende dialog ikke har ført til opnåelse af det ønskede mål, kan AP Pension blandt andet bruge

stemmeafgivelse og fremstilling af aktionærforslag på generalforsamlinger til at forøge muligheden for at påvirke et selskab til at agere i tråd med internationale principper for god selskabsledelse og vores politikker.

På AP Pensions hjemmeside kan kunder og andre interessenter til enhver tid se, hvilke generalforsamlinger AP Pension har stemt ved, og hvordan der er blevet stemt.

7.6 Samarbejder med andre investorer

AP Pension samarbejder i flere tilfælde med andre investorer i udførelsen af aktivt ejerskab, f.eks. via medlemskab af UN PRI, IIGCC, CDP (tidligere kendt som Carbon Disclosure Project), Investor Alliance for Human Rights og Climate Action 100+. Derudover er AP Pension medlem af the Paris Aligned Investment Initiative (PAII) og gør brug af dets Net Zero Investment Framework som ramme til blandt andet at prioritere selskaber i udøvelsen af aktivt ejerskab med fokus på målsætningerne i Parisaftalen.

Vedrørende dialoger indledt af vores eksterne rådgiver, sker de på vegne af både AP Pension og andre investorer. Således indgår AP Pension i samarbejder med andre investorer ved, at aktiver samles for at få større indflydelse på selskabers adfærd. Dette gælder ligeledes ved underskrivelse af investorerklæringer og deltagelse i arbejdsgrupper, hvor flere investorer arbejder sammen om opnåelse af fælles mål for de pågældende selskaber.

Aktivt ejerskab og dialog med selskaber kan ligeledes føres i samarbejde med vores eksterne forvaltere, som ofte har en tæt kontakt til de selskaber, der indgår i de pågældende eksternt forvaltede fonde.

7.7 Kommunikation med interessenter og gennemsigtighed

Hvor det vurderes relevant, kommunikerer AP Pension med interessenter i porteføljeselskaberne på måder, der går ud over de processer, der er beskrevet ovenfor. Derudover svarer vi på eventuelle spørgsmål og henvendelser fra disse omkring vores aktive ejerskab.

I AP Pension er vi åbne omkring vores tilgange og offentliggør lister over, hvilke selskaber vi fører dialog med, med udgangspunkt i vores dialogliste samt observationsliste. Vi offentliggør ligeledes, hvordan vi afgiver vores stemmer ved generalforsamlinger for at sikre gennemsigtighed i udøvelsen af det aktive ejerskab. Vi forholder os dog til, at fortrolighed i visse tilfælde kan være nødvendig.

7.8 Håndtering af interessekonflikter

AP Pensions bestyrelse, direktion og medarbejdere skal søge at undgå aktiviteter, som kan føre til en egentlig interessekonflikt, eller som kan opfattes som en sådan. I nogle tilfælde kan det ikke undgås, og i disse situationer er det AP Pensions direktion, som skal

beslutte, hvordan den pågældende interessekonflikt skal håndteres. I tvivlstilfælde skal bestyrelsen spørges til råds.

Alle AP Pensions medarbejdere har mulighed for anonymt at rapportere hændelser eller situationer, som strider mod AP Pensions regler og retningslinjer for håndtering af interessekonflikter.

Bestyrelsesmedlemmer er ligeledes forpligtet til at oplyse om mulighed for interessekonflikter. I tilfælde af en interessekonflikt, der involverer et bestyrelsesmedlem, vil den øvrige bestyrelse beslutte, hvordan konflikten skal håndteres uden inddragelse af det pågældende bestyrelsesmedlem.

8. Roller og ansvar

Bestyrelsen har til ansvar at sikre, at investeringstilgangen reflekterer AP Pensions værdier og målsætninger. Bestyrelsen involveres i de strategiske beslutninger, der træffes om de overordnede rammer for politikken og godkender konkrete forslag til nye tiltag for aktivt ejerskab, der har større betydning for dele af organisationen.

Det er AP Pensions investeringsafdeling og team for bæredygtige investeringer, der implementerer politikken og udarbejder de nye tiltag til godkendelse af bestyrelsen. Lederen med aktivt ejerskab som ansvarsområde har sammen med Investeringsdirektøren det overordnede ansvar for, at politikken efterleves.

Ved brud på denne politik skal bestyrelsesformanden orienteres. Bestyrelsen skal modtage orientering om bruddet på politikken på næstkommende bestyrelsesmøde.

8.1. Investeringsudvalg

Bestyrelsen for AP Pension livsforsikringsaktieselskab har nedsat et Investeringsudvalg for at styrke bestyrelsesbehandlingen af investeringsindstillinger og investeringsstrategi i erkendelse af stigende regulatoriske krav samt øget kompleksitet af investeringsstrategi og de konkrete investeringer med særligt fokus på alternativer investeringer. Udvalget refererer til bestyrelsen, og fungerer som et forberedende forum inden bestyrelsesmøderne uden selvstændig beslutningskompetence. Udvalget vil også løbende forholde sig til implementering og løbende anvendelse af Politik for aktivt ejerskab. En politik, der skal ses i sammenhæng med Politik for ansvarlighed og bæredygtighed på investeringsområdet.

9. Monitorering, kontroller og rapportering til bestyrelsen

Det er AP Pensions afdeling for bæredygtige investeringer, der implementerer og kontrollerer efterlevelsen af Politik for aktivt ejerskab.

To gange årligt modtager bestyrelsen i AP Pension livsforsikringsaktieselskab en rapport om AP Pensions efterlevelse af politik for ansvarlighed og bæredygtighed på investeringsområdet, herunder også efterlevelse af Politik for aktivt ejerskab. I forbindelse med rapporteringen bliver det samtidig vurderet, hvorvidt Politik for aktivt ejerskab fortsat er fyldestgørende i forhold til lovgivningsmæssige ændringer og eventuelle ændringer i AP Pensions udvikling eller fokus.

Bestyrelserne i datterselskaberne skal inden for aktivt ejerskab på investeringsområdet sikre, at driften foregår inden for følgende overordnede ramme:

Bestyrelsen i Foreningen AP Pension f.m.b.a. ønsker, at datterselskaberne via udøvelse af aktivt ejerskab skal forsøge at påvirke selskaberne i AP Pension-koncernens investeringsportefølje i den retning, som AP Pension måtte ønske.

Udmøntningen af aktivt ejerskab skal ske i respekt for muligheden for at opnå indflydelse alene eller i samarbejde med andre investorer.

10. Delegationsadgang

Bestyrelsen delegerer opgaven med implementering og udmøntning af politikken til direktionen.

Det påhviler direktionen at sikre, at alle væsentlige aktivitetsområder og processer omfattet af denne politik er dokumenteret i fyldestgørende forretningsgange.

Direktionen kan videredelegere opgaveudførelsen til en bestemt person eller stabsfunktion.

Direktionen, eller personer til hvem direktionen har videredelegeret opgaver, skal godkende eventuelle nye forretningsgange inden implementering.

11. Ajourføring

Politikken gennemgås og opdateres med godkendelse fra bestyrelsen efter behov, dog minimum én gang årligt.

12. Relaterede dokumenter

Politikkens anvendelsesområde relaterer sig til følgende øvrige politikker:

- Politik for datterselskaber til Foreningen AP Pension f.m.b.a.
- Politik for investeringsområdet for AP Pension livsforsikringsaktieselskab
- Retningslinjer for investeringsområdet for AP Pension livsforsikringsaktieselskab
- Politik for ansvarlighed og bæredygtighed på investeringsområdet for AP Pension livsforsikringsaktieselskab
- Politik for ansvarlig virksomhed og samfundsansvar